

ชุมชนเหนือเมือง

ต้นแบบสะท้อนปัญหาสุขภาพจากโรงไฟฟ้าชีวมวล

รายงานพิเศษ

ทีมข่าวภูมิภาค

จากกรณีที่ประชาชนในพื้นที่ ต.เหนือเมือง อ.เมือง จ.ร้อยเอ็ด จำนวน 5 หมู่บ้าน ได้รับความเดือดร้อนจากฝุ่นละอองและแก็บแก๊สที่เกิดจากกระบวนการผลิตไฟฟ้าของผู้ประกอบการโรงไฟฟ้าชีวมวล 3 โรง ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ติดกัน และไม่เข้าช่วยต้องทำรายงานการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม (EIA) ตามประกาศของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเนื่องจากขนาดกำลังการผลิตต่ำกว่า 10 MW แต่เมื่อนำขนาดกำลังการผลิตของโรงไฟฟ้าทั้ง 3 โรง มารวมกันเกือบจะถึง 30 MW ส่งผลให้ประชาชนที่มีบ้านเรือนและที่ดินที่อยู่ใกล้เคียงได้รับผลกระทบจากฝุ่นละอองและแก็บแก๊สจนไม่สามารถใช้ชีวิตตามปกติได้

ผลกระทบดังกล่าวชาวบ้านได้ดำเนินการต่อสู้ และเรียกร้องให้มีการแก้ไขปัญหานานกว่า 10 ปี โดยสมัชชาสุขภาพจ.ร้อยเอ็ด ได้ประสานไปยังศูนย์ประสานงานการพัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ (สช.) เพื่อขอความช่วยเหลือและแก้ปัญหาผลกระทบต่อสุขภาพที่เกิด โดย สช. ทำหน้าที่เป็นที่เสียง

ให้กับชุมชนในการจัดกระบวนการ เพื่อให้ทุกคนร่วมทำงานในตัวอย่างที่ถูกต้องซึ่งผู้ที่มีบทบาทสำคัญคือทุกภาคส่วนช่วยเก็บข้อมูลนำไปสู่การขับเคลื่อน

ล่าสุด นางสาวจิตพร คหัทธรา รักษาการผู้อำนวยการศูนย์ประสานงานการพัฒนาระบบและกลไกการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพ สำนักงานคณะกรรมการสุขภาพแห่งชาติ นำคณะลงพื้นที่เพื่อศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประเมินผลกระทบด้านสุขภาพของชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากการตั้งโรงไฟฟ้าชีวมวลที่ห้องประชุมโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.บ้านหนองนาสร้าง

นางละอองเทียร สระภาค ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านหนองนาสร้าง ต.เหนือเมือง เล่าว่า ก่อนที่จะย้ายมาที่โรงเรียนแห่งนี้ในปี 2541 รับทราบปัญหาฝุ่นละอองดังกล่าว ลับตาครั้งแรกเข้ามาอยู่เกิดปัญหาแพ้ฝุ่น ผื่นขึ้นแดงตามตัว คัน และกลางคืนนอนไม่ได้ต้องไปหาหมอ ซึ่งก็มีปัญหาเรื่องสุขภาพมาโดยตลอดขณะที่เด็กนักเรียนเป็นภูมิแพ้ เป็นผื่น และเด็กนักเรียนขาดเรียนบ่อย โดยผู้อำนวยการโรงเรียน ครู และผู้ปกครองประชุมกันว่า จะแก้ไขปัญหายังไง จนได้ข้อสรุปว่า ให้นักเรียนใช้ผ้าปิดจมูกมาโรงเรียน เวลาเรียนหนังสือปิดหน้าต่างทั้งฤดูหนาว ร้อนและฤดูฝนซึ่งพบว่าเด็กที่เรียนนั้นไม่มีสมาธิในการเรียน เพราะสุขภาพไม่แข็งแรง

นายอภิชาติ โปธิสาร ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 10 บ้านหนองนาสร้าง กล่าวว่า จากปัญหาที่เกิดขึ้น ตนมองว่าถึงอย่างไรโรงไฟฟ้าชีวมวลก็ยังอยู่กับชุมชนต่อไป เพราะพวกตนคุยกันแล้วว่ายังไม่ถึงขั้นยุบ แต่จะทำอย่างไรได้ให้เขาพออยู่ได้ และชาวบ้านพออยู่ได้ ซึ่งที่ผ่านมาชาวบ้านรวมตัวกันขับเคลื่อนโดยมีจุดยืนว่าจะทำอย่างไรถึงจะต่อสู้และชนะ เพราะเราเคยต่อสู้แล้วแพ้ ทั้งการร้องเรียนไปยัง จ.ร้อยเอ็ด ศาลปกครอง สำนักนายกรัฐมนตรี และได้มีการประชุมกันหลายฝ่ายทั้งเจ้าของโรงไฟฟ้าชีวมวลทั้ง 3 โรง ชาวบ้านผู้ได้รับผลกระทบ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาทางแก้ไข โดยที่ผู้ประกอบการได้แก้ไขชั่วคราวแต่ก็ส่งผลกระทบต่อชาวบ้านอีกเช่นเคย

ด้าน นายไชยรัตน์ มุลมณี ผู้อำนวยการโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.บ้านหนองนาสร้าง กล่าวว่า จากข้อมูลสถานการณ์โรคที่มีสาเหตุเกี่ยวเนื่องเกิดจากฝุ่นละออง ปี 2558 ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ ต.บ้านหนองนาสร้าง พบว่า โรคผิวหนังจากอาการแพ้ อาการผื่นคัน ลมพิษ จำนวน 1,840 คน โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจจำนวน 1,174 คน เยื่อจมูกและลำคออักเสบ จำนวน 2,434 คน เยื่อตาอักเสบเฉียบพลัน จำนวน 863 คน เยื่อตาอักเสบจากภูมิแพ้จำนวน 298 คน ฝุ่น/สิ่งแปลกปลอมที่ตาส่วนนอก จำนวน 993 คน

“ได้ไปศึกษาต่อระดับปริญญาโทเพื่อ นำความรู้มาแก้ไขตรงนี้โดยมองมิติโรงไฟฟ้าชีวมวลเป็นมิติชุมชน เราจะป้องกันอย่างไร จึงทำวิจัยเรื่องผลกระทบจากฝุ่นละอองในพื้นที่ คือทำเรื่องสิ่งแวดล้อมศึกษา ให้ทุกคนมีความรู้โดยครัวเรือนต่างๆ ที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของโรงพยาบาล จำนวน 3,184 หลังคาเรือน ต้องรู้ว่าการป้องกันฝุ่นละอองทำอะไร เช่น ปลูกต้นไม้ที่ดูดฝุ่นได้ ใช้ผ้าปิดจมูกอนามัย รดน้ำ เป็นต้น และสร้างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้นแบบ เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในการดูแลประชาชน และแจกแผ่นพับให้ความรู้คู่มือการป้องกันโรคจากฝุ่นละออง” ผู้อำนวยการ รพ.สต. บ้านหนองนาสร้าง กล่าว

ส่วน นายสำเร็จ ลอยมณี หัวหน้า

ฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม จ.ร้อยเอ็ด อธิบายว่า นายชยันต์ ศิริมาศ รองผู้ว่าราชการจังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งกำกับศูนย์ดำรงธรรม จ.ร้อยเอ็ด ได้นำปัญหาดังกล่าวซึ่งเป็นความรับผิดชอบของคณะกรรมการ 3 ฝ่าย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการจัดรวบรวมข้อมูลทั้งหมดนำไปสู่การแก้ไขปัญหาพร้อมเตรียมจัดประชุมระดมความคิดเห็นต่างๆ และประสานขอศึกษาดูโรงงานที่ จ.ราชบุรี ในเดือนมิถุนายน นี้ เพื่อนำมาเป็นต้นแบบในการแก้ปัญหาในพื้นที่ “อย่างไรก็ตามขณะนี้โรงไฟฟ้าชีวมวล 2 โรง อยู่ระหว่างการยื่นขอต่อใบอนุญาตโรงไฟฟ้า โดยปีนี้ สำนักงานอุตสาหกรรม ส่งเรื่องให้กรมโรงงานให้ส่งผู้เชี่ยวชาญมาตรวจร่วมกัน ซึ่งล่าสุดตรวจติดตามพบปัญหาใหม่ และมีคำสั่งครั้งที่ 2 ในการปรับปรุงแก้ไข ถึงวันที่ 31 พฤษภาคม นี้ อย่างไรก็ตามการพิจารณาใบอนุญาตโรงไฟฟ้าสำนักงานกำกับกิจการพลังงานเป็นผู้ยื่นต่อใบอนุญาตโรงไฟฟ้า” นายสำเร็จ กล่าว

แม้การแก้ปัญหาโรงไฟฟ้าชีวมวลในพื้นที่ยังไม่ประสบความสำเร็จ แต่ที่นี้คือต้นแบบของการพัฒนาสาธารณสุขระดับชาติและยังเป็นพื้นที่แลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการทำงานเรื่องการประเมินผลกระทบด้านสุขภาพโดยชุมชนกับชุมชนให้กับพื้นที่ต่างๆที่มีความเดือดร้อนเช่นเดียวกัน จนเกิดพลังของทุกพื้นที่ที่ทำงานเรื่องผลกระทบกรณีโรงไฟฟ้าชีวมวลทั่วประเทศ